

**РЕЗЮМЕ НА ТРУДОВЕТЕ
НА АС. Д-Р МАТИН СВЕТОСЛАВОВ ДЖУРОВ
ПРЕДСТАВЕНИ ЗА УЧАСТИЕ В КОНКУРС ЗА ЗАЕМАНЕ НА
АКАДЕМИЧНА ДЛЪЖНОСТ „ДОЦЕНТ” ПО ПРОФЕСИОНАЛНО
НАПРАВЛЕНИЕ 3.2. ПСИХОЛОГИЯ (ПЕДАГОГИЧЕСКА И
ВЪЗРАСТОВА ПСИХОЛОГИЯ, ПСИХОЛОГИЯ НА
ИНДИВИДУАЛНИТЕ РАЗЛИЧИЯ)**

Монографии:

Джуров, М. (2012) Детето от аутистичния спектър. Комуникативен контекст. Университетско издателство на ВСУ „Черноризец Храбър”.

Научната разработка започва с преглед на идеите за аутизма в социума. Аутизмът е разгледан като психосоциално явление в неговите различни аспекти, от една страна личностното преживяване на човека с аутизм и комуникативните затруднения, които той изпитва още от детството за да се впише в обществото, а от друга погледа който обществото има към индивида с аутизм. Обръща се внимание на индивидуалните различия - вътре, в аутистичния спектър и контактите на човека с аутизм с другите различни.

Поставен е акцент върху силните страни на хората с аутизм и са заложени позитивните писти за справянето с дефицити.

В монографията е осъщесвен обзор върху съвременните схващания за аутистичния спектър. Представени са съвременните теоретични позиции. Зададени са посоките за диференциална диагностика.

Описано е когнитивно и социално развитие на детето от аутистичния спектър, като са обхванати сферите на когнитивните дифицити, съществуващите теории на ума и разнообразието на формите от аутистичния спектър.

Специално място е отделено за психотерапии и обучаващи програми. Извършен е сравнителен анализ на подходите в работата с деца от аутистичния спектър.

Учебни пособия:

Джуров, М. (2012) Успешната училищна адаптация на различното дете в България (аутистичен спектър). Университетско издателство на ВСУ „Черноризец Храбър”.

Училищната адаптация се явява една от най-важните проблематки, засягащи социалните взаимодействия на децата – в «норма» и «различните» връсници. Този феномен в областта на диференциалната психология предизвиква устойчив интерес сред педагозите и най-вече психолозите. В българската социална действителност, както и в други развити общества, възможността за адекватна начална училищна адаптация играе значима роля за успешната по-нататъшна реализация на детето в неговите основни социални дейности – учебната и трудовата.

В разработката се обръща внимание на специфичните потребности на „различното” дете. Очертан е моделът на взаимодействието на факторите, необходими за разширяване на комуникативните способности на детето, оптимизиране на обучителните резултати и справяне с комуникативните затруднения.

Предложена е методология за изготвяне на индивидуални планове за въздействие и обучение на децата, засегнати от аутистичната триада.

Методологията има практическо приложение в работата на специалистите, работещи в областта.

Представени са данни от психологическо проучване на автора в Северо-Източна България на училищната адаптация на деца от аутистичния спектър.

Подчертана е ролята на индивидуалните психологически подходи в обучението на деца от аутистичния спектър.

Изработено е описание на единичен случай по методиката „Case study”.

Статии:

Джуров, М. (2012) Комбинираните методи като подход за емпирично изследване и приложение в практика. Известия на Съюза на учените – Варна 1/2012.

Ключова характеристика на изследването, основано на комбинирани методи е неговият методически плурализъм или многообразие, което често води до по-добро качество на изследването (сравнено с изследването основаващо се само на един метод).

Изследването, основано на комбинирани методи ще бъде още по-успешно занапред, тъй като все повече изследователи проучват този модел и помагат за подобряване на идеите и чрез редовното му прилагане.

Изследванията основани на комбинирани методи предлагат нови възможности за практикуващите изследователи, които биха искали методолозите да описват и разработват техники, които са по-близо до използваните в практиката. Изследването с комбинирани методи като трета парадигма може да помогне за премахване на разединението между количествените и качествените изследвания

Джуров, М. (2012) Представяне на методиката „Тест за аутистичен спектър в детството” (CAST). е – Journal VFU/ бр.4/ ISSN 1313-7514.

Апробиран е специфичен инструментариум за оценка на характеристиките от аутистичния спектър. Описана е адаптирана от автора за български условия методиката „Тест за аутистичен спектър в детството (CAST)” (Scott, F., S. Baron-Cohen, P. Bolton, C. Brayne). Методиката се явява надежден инструмент за практическата работа на специалистите при оценяване на степените на затруднения, касаещи аутистичния спектър.

CAST е насочен към изследване на социалното и комуникативно развитие на деца в начална училищна възраст и определя различията между децата с дефицити в тази област и връстниците им. Тестът определя също така кои деца са потенциално застрашени от провал в училищната адаптация.

Методиката позволява да се идентифицират случаи, убегнали при предишно диагностициране. CAST разглежда психологичните различия в посока на когнитивното и лингвистично развитие и теорията на ума. Благодарение на това тестът поставя ясни граници между децата от аутистичния спектър и техните връстници с нормално развитие. Друго предимство на методиката е откриването на разликите и приликите във функционирането на децата от началната училищна възраст и обуславянето на гранични състояния (borderline).

Джуров, М. (2012) Двуетичие и идентичност. Психология на различията. Под печат.

Според съвременните схващания в диференциалната психология, подкрепени от експериментални изследвания от последните седемнадесет години възможностите за всяко дете да научи няколко езика са неограничени. Овладяването на втори, трети и четвърти език не представлява когнитивно натоварване за детето. Многуетичността влияе положително върху когнитивното развитие на детето.

Резултатите от изследванията показват, че двуетичните индивиди получават по-добри резултати в различни когнитивни, комуникативни и даже емоционални области на развитие в сравнение с еднуетичните

индивиди. Предимствата за многоезичните са по-висока ментална пластичност, по-висока способност за абстрактно мислене и по-висока независимост от думите, улесняваща конструкцията на концепти. Двуетичността е предпоставка за развитие на интелекта.

Джуров, М. (2011) Арттерапия като метод в психологията. В: Джуров, М., Геров, Т., Илиев, И., Христова, З. Арттерапия или един възможен подход за живот без насилие. АРГО, Варна. Проект за превенция на агресията сред млади хора, с. 7-14.

Арттерапията има своя смисъл и полза за хората в специфични състояния, като психопатологични случаи, затруднение в комуникации, преживяване на травми, преработване на траур, справяне със зависимости, стрес, депресия и други. При все това считаме, че психично здрави или „извън норма” личности от различни възраст, пол, социална среда и други фактори, поставени пред изпитанията на ежедневието могат да подобрят качеството си на живот, чрез изкуството и арттерапията. В този случай не се говори за психодинамични въздействия целящи изцеряването на симптом, нито за усвояване на нови поведенчески реакции или социални установенности, а развитие на личностни качества чрез пластичните изкуства. Разработени са психологически методики за прилагане на арттерапия като начин за подобряване на комуникации при младежи в неравностойно положение.

Учебници и учебни пособия:

Герчева, Г., **Джуров М.**, Димитрова, Р. (2002) Психология и логика за 9. клас. Учебник за задължителна подготовка. Педагог 6, София.

Учебникът по Психология и логика за 9-ти клас, написан в съавторство е предназначен за задължителна подготовка на ученици, одобрена от Министерството на образованието, младежта и науката.

Разработени са следните теми: Семейна среда и бъдещи родители; Различията между хората; Аз и моята сексуалност; Психоаналитична концепция за личността Социалните групи; Групови процеси; Социалният Аз и връстниците; Наркотиците и другите зависимости и изборът на личността.

Учебникът предлага съвременна методология за преподаване на психологически знания адаптиран за ученици в тинейджърска възраст.

Герчева, Г., **Джуров, М.**, Димитрова, Р. (2002) Учебна тетрадка по психология и логика за 9. клас. Учебно помагало за задължителна подготовка. Педагог 6, София.

Учебна тетрадка по психология и логика за 9-ти клас написана в съавторство е учебно помагало за задължителна подготовка на ученици, одобрена от Министерството на образованието, младежта и науката.

Разработени са следните теми: Психоаналитична концепция за личността; Светът на връстниците; Светът на възрастните.

Учебното помагало предлага съвременна технология за преподаване на психологически знания адаптирана за ученици от девети клас.

Герчева, Г., **Джуров, М.**, Димитрова, Р. (2002) Книга за учителя по психология и логика за 9. клас за задължителна подготовка. Педагог 6, София.

Книга за учителя по психология и логика за 9-ти клас написана в съавторство, е учебно пособие, което информира и обучава учителя в съвременните методи за преподаване на психологическа наука.